

Πανελλήνιες Εξετάσεις Ημερήσιων Γενικών Λυκείων
Εξεταζόμενο Μάθημα: Οικονομία
Ημερομηνία: 12 Ιουνίου 2023
Ενδεικτικές Απαντήσεις Θεμάτων

ΟΜΑΔΑ ΠΡΩΤΗ

A1.

- α. Λάθος
- β. Σωστό
- γ. Σωστό
- δ. Λάθος
- ε. Σωστό

A2. γ

A3. β

ΟΜΑΔΑ ΔΕΥΤΕΡΗ

B1. (Από σχολικό βιβλίο σελίδες 182-183)

α. Ο Κρατικός Προϋπολογισμός είναι ένας λογαριασμός που περιέχει όλες τις δαπάνες που προβλέπεται να γίνουν από το Κράτος μέσα σε ένα έτος και όλα τα έσοδα που προβλέπεται να εισπράξει το Κράτος κατά το ίδιο έτος. Ο κρατικός προϋπολογισμός δείχνει με μεγάλη λεπτομέρεια τον τρόπο με τον οποίο κατανέμονται οι δημόσιες δαπάνες στους διάφορους τομείς της οικονομίας καθώς επίσης τις πηγές από τις οποίες εισρέουν τα έσοδα προς το Δημόσιο. Η κατανομή των δημόσιων δαπανών και η επιβολή φόρων δείχνει και την οικονομική πολιτική που ακολουθεί η Κυβέρνηση, γι' αυτό και ο κρατικός προϋπολογισμός είναι μια περιεκτική και σύντομη έκφραση της ασκούμενης οικονομικής πολιτικής.

β. Ο κρατικός προϋπολογισμός συντάσσεται από το Υπουργείο των Οικονομικών με βάση την κυβερνητική πολιτική και τους στόχους που θέτει η κυβέρνηση. Στη συνέχεια ο προϋπολογισμός κατατίθεται στη Βουλή για να ψηφιστεί. Μετά την ψήφισή του οι αρμόδιοι φορείς (υπουργεία κτλ.) προβαίνουν στην υλοποίησή του.

γ. Υπάρχει μια γενική, αλλά εσφαλμένη εντύπωση ότι ο κρατικός προϋπολογισμός πρέπει να είναι ισοσκελισμένος, δηλ. τα έσοδα να είναι ίσα με τις δαπάνες σε κάθε χρονική περίοδο. Η άποψη αυτή είναι εσφαλμένη. Καμία οικονομική λογική δεν υπαγορεύει εξίσωση δαπανών και εσόδων. Ο προϋπολογισμός του Κράτους μπορεί να είναι πλεονασματικός, δηλ. τα έσοδα να υπερβαίνουν τις δαπάνες, ή ελλειμματικός, δηλ. οι δαπάνες να υπερβαίνουν τα έσοδα. Φυσικά, μπορεί να είναι ισοσκελισμένος.

δ. Η κατάσταση του προϋπολογισμού θα εξαρτηθεί από τη γενική οικονομική συγκυρία και από την οικονομική πολιτική που η κυβέρνηση θέλει να εφαρμόσει. Αν η οικονομία βρίσκεται σε ύφεση και η ανεργία είναι αυξημένη, τότε ο προϋπολογισμός πρέπει να είναι ελλειμματικός, γιατί η διαρροή δαπάνης που γίνεται με την επιβολή φόρων και που τείνει να μειώσει το εθνικό εισόδημα πρέπει να αντισταθμιστεί με τη δημιουργία μεγαλύτερης δαπάνης από το κράτος

μέσω των δημοσίων δαπανών (π.χ. για επενδύσεις), ώστε το εισόδημα να αυξηθεί και να αποφευχθεί, όσο γίνεται, η ύφεση. Αντίθετα, σε περιόδους μεγάλης απασχόλησης και αυξανόμενων τιμών, ο προϋπολογισμός πρέπει να είναι πλεονασματικός, για να μειωθούν οι πληθωριστικές τάσεις. Σε πολλές περιπτώσεις η μείωση δαπανών, λόγω της φύσης τους, όπως, για παράδειγμα, οι δαπάνες για την παιδεία ή την εθνική άμυνα, είναι δύσκολη. Σ' αυτήν την περίπτωση η πλεονασματικότητα του προϋπολογισμού πρέπει να προέλθει από αύξηση των εσόδων.

ΟΜΑΔΑ ΤΡΙΤΗ

	Έτος 2000	Έτος 2001	Έτος 2002
Τιμή (σε ευρώ)	20	24	32
Ποσότητα (σε μονάδες)	5.000	5.500	6.000
Α.Ε.Π. σε τρέχουσες τιμές (σε ευρώ)	100.000	132.000	192.000
Δείκτης τιμών %	100	120	160
Α.Ε.Π. σε σταθερές τιμές (σε ευρώ)	100.000	110.000	120.000
Κατά κεφαλήν Πραγματικό Α.Ε.Π. (σε ευρώ)	1.000	1.000	1.000
Πληθυσμός (αριθμός ατόμων)	100	110	120

Γ1. Το 2000:

$$ΑΕΠ_{2000 \text{ τρ.τ.}} = P_{00} \cdot Q_{00} = 20 \cdot 5.000 = 100.000\text{€}$$

Επειδή $\Delta.T_{.2000} = 100$, άρα το 2000 είναι έτος βάσης.

$$Κ.Κ.ΑΕΠ_{στ.τ.00} = \frac{ΑΕΠ_{00 \text{ στ.τ.}}}{\text{πληθυσμός}} \Leftrightarrow 1.000 = \frac{100.000}{\text{πληθυσμός}} \Leftrightarrow \text{πληθυσμός} = \frac{100.000}{1.000} = 100 \text{ άτομα}$$

Το 2001:

$$\text{Ρυθμός πληθωρισμού} = \Delta.\Delta.T.\% = \frac{\Delta.T_{.2001} - \Delta.T_{.2000}}{\Delta.T_{.2000}} \cdot 100$$

$$\Leftrightarrow 20 = \frac{\Delta.T_{.01} - 100}{100} \cdot 100 \Leftrightarrow \Delta.T_{.01} = 120$$

$$ΑΕΠ_{01 \text{ στ.τ.00}} = \frac{ΑΕΠ_{01 \text{ τρ.τ.}}}{\Delta.T_{.01}} \cdot 100 = \frac{132.000}{120} \cdot 100 = 110.000\text{€}$$

$$Κ.Κ.ΑΕΠ_{στ.τ.} = \frac{ΑΕΠ_{01 \text{ στ.τ.}}}{\text{πληθυσμός}} = \frac{110.000}{110} = 1000 \frac{\text{€}}{\text{άτομο}}$$

$$\Delta.T_{.01} = \frac{P_{01}}{P_{00}} \cdot 100 \Leftrightarrow P_{01} = \frac{\Delta.T_{.01} \cdot P_{00}}{100} = \frac{120 \cdot 20}{100} = 24 \text{ €}$$

$$ΑΕΠ_{01 \text{ τρ.τ.}} = P \cdot Q \Leftrightarrow Q_a = \frac{ΑΕΠ_{01 \text{ τρ.τ.}}}{P_{01}} = \frac{132.000}{24} = 5.500 \text{ μον. προϊόντος.}$$

Το 2002:

$$Κ.Κ.ΑΕΠ_{02\text{ στ.τ.}} = \frac{ΑΕΠ_{02\text{ στ.τ.}}}{\text{πληθυσμός}} = \frac{120.000}{120} = 1000\text{€/άτομο}$$

$$\Delta.T'_{02} = \frac{P_{02}}{P_{00}} \cdot 100 = \frac{32}{20} \cdot 100 = 160$$

$$ΑΕΠ_{02\text{ στ.τ.00}} = \frac{ΑΕΠ_{02\text{ τρ.τ.}}}{\Delta.T'_{02}} \cdot 100 \Leftrightarrow$$

$$ΑΕΠ_{02\text{ τρ.τ.}} = \frac{ΑΕΠ_{02\text{ στ.τ.}} \cdot \Delta.T'_{02}}{100} = \frac{120.000 \cdot 160}{100} = 192.000\text{€}$$

$$ΑΕΠ_{02\text{ τρ.τ.}} = Q \cdot P \Leftrightarrow Q_{02} = \frac{ΑΕΠ_{02\text{ τρ.τ.}}}{P} = \frac{192.000}{32} = 6.000 \text{ μον. πρ.}$$

$$\Gamma 2. \Delta.ΑΕΠ_{\text{τρ.τ.2000-2001}} = ΑΕΠ_{01\text{ τρ.τ.}} - ΑΕΠ_{00\text{ τρ.τ.}} = 132.000 - 100.000 = 32.000\text{€}$$

Άρα η μεταβολή του ονομαστικού ΑΕΠ είναι : 32.000€ που οφείλεται και στη μεταβολή της τιμής και της ποσότητας.

Το πραγματικό ΑΕΠ μεταβάλλεται μόνο λόγω της μεταβολής της παραγόμενης ποσότητας, δηλαδή:

$$\Delta.ΑΕΠ_{\text{τρ.τ.2000-2001}} = ΑΕΠ_{01\text{ στ.00}} - ΑΕΠ_{00\text{ στ.τ.}} = 110.000 - 100.000 = 10.000\text{€}$$

Οπότε, το μέρος της μεταβολής του ΑΕΠ_{τρ.τ} που οφείλεται μόνο στη μεταβολή της παρ. ποσότητας είναι 10.000€.

Άρα 32.000 - 10.000 = 22.000€ είναι το μέρος της μεταβολής του ΑΕΠ_{τρ.τ} που οφείλεται μόνο στη μεταβολή της τιμής.

Γ3. Νέο έτος βάσης το 2002, άρα:

$$\Delta.T'_{01} = \frac{\Delta.T_1}{\Delta.T_2} \cdot 100 = \frac{120}{160} \cdot 100 = 75$$

$$ΑΕΠ_{01\text{ στ.τ.02}} = \frac{ΑΕΠ_{01\text{ στ.τ.}}}{\Delta.T'_{01}} \cdot 100 = \frac{132.000}{75} = 176.000 \text{ €}$$

$\Delta.T'_{02} = 100$ επειδή είναι το νέο έτος βάσης.

$$\text{Άρα } ΑΕΠ_{01\text{ στ.τ.02}} = ΑΕΠ_{02\text{ τρ.τ.}} = 192.000 \text{ €}$$

$$\Delta.ΑΕΠ_{\text{στ.τ.}} \%_{01-02} = \frac{ΑΕΠ_{02\text{ στ.τ.02}} - ΑΕΠ_{01\text{ στ.τ.02}}}{ΑΕΠ_{01\text{ στ.τ.02}}} \cdot 100 = \frac{192.000 - 176.000}{176.000} \cdot 100 \approx 9\%$$

Γ4. Παρατηρούμε ότι το Κ.Κ.ΑΕΠ πρ. της χωράς παραμένει σταθερό από το 2000 έως το 2002 άρα το βιοτικό επίπεδο παρέμεινε αμετάβλητο. Το οποίο σημαίνει ότι το εισόδημα που αντιστοιχεί σε κάθε άτομο της οικονομίας παρέμεινε κι αυτό σταθερό.

Γ5. Εκροή: 6.000€

$$\text{Εισροή: } 6.000 + \frac{30}{100} \cdot 6.000 = 6.000 + 1.800 = 7.800 \text{ €}$$

Καθαρό εισόδημα από το εξωτερικό = εισροή – εκροή = 7.800 – 6.000 = 1.800€

$ΑΕΠ_{22} = ΑΕΠ_{\tau\rho.\tau} + \text{καθαρό εισόδημα από το εξωτερικό} = 192.000 + 1.800 = 193.800 \text{ €}$

ΟΜΑΔΑ ΤΕΤΑΡΤΗ

Δ1. Αφού οι συναρτήσεις ζήτησης και προσφοράς είναι γραμμικές, τότε είναι της μορφής $Q_D = \alpha + \beta P$, $Q_S = \gamma + \delta P$

Η μεταβολή της τεχνολογίας προκαλεί μεταβολή στην προσφορά του αγαθού, με σταθερή τη ζήτηση. Αυτό σημαίνει ότι το αρχικό και το νέο σημείο ισορροπίας ανήκουν στην ίδια καμπύλη ζήτησης, οπότε για να την προσδιορίσουμε, λύνουμε σύστημα με τα δύο προαναφερθέντα σημεία:

$$\begin{cases} 120 = \alpha + 10\beta \\ 80 = \alpha + 20\beta \end{cases} \rightarrow 40 = -10\beta \rightarrow \beta = -4$$

Αντικαθιστώντας το β στην πρώτη εξίσωση: $120 = \alpha - 4 * 10 \rightarrow \alpha = 160$

Άρα $Q_D = 160 - 4P$

Για τη νέα συνάρτηση προσφοράς: το έλλειμμα που δημιουργείται μετά την επιβολή ανώτατης τιμής είναι 60 μονάδες προϊόντος, άρα:

Έλλειμμα = $Q_D - Q'_S \rightarrow 60 = (160 - 4 * 15) - Q'_S \rightarrow 60 = 160 - 60 - Q'_S \rightarrow Q'_S = 40$ (η προσφερόμενη ποσότητα, που αντιστοιχεί στη νέα προσφορά, για $P=15$ χ.μ.)

Επομένως, έχουμε δύο σημεία που ανήκουν στη νέα καμπύλη προσφοράς, τα $P=20$, $Q'_S=80$ και $P=15$, $Q'_S=40$ και μπορούμε να λύσουμε σύστημα με αυτά σύστημα για να την προσδιορίσουμε:

$$\begin{cases} 80 = \gamma' + \delta' 20 \\ 40 = \gamma' + \delta' 15 \end{cases} \rightarrow 40 = 5\delta' \rightarrow \delta' = 8$$

Αντικαθιστώντας το δ' στην πρώτη εξίσωση: $80 = \gamma' + 8 * 20 \rightarrow \gamma' = -80$

Άρα $Q_{S_2} = -80 + 8P$

Αφού η μετατόπιση της καμπύλης προσφοράς είναι παράλληλη, τότε οι αντίστοιχες συναρτήσεις προσφοράς έχουν ίδιο δ . Αντικαθιστώντας το αρχικό σημείο ισορροπίας, που επαληθεύει την αρχική συνάρτηση προσφοράς:

$120 = \gamma + 10 * 8 \rightarrow \gamma = 40$. Άρα:

$$Q_{s_1} = 40 + 8P$$

Δ2. Η τεχνολογία παραγωγής χειροτέρευσε. Όπως αναφέραμε στο Δ1, η μεταβολή της τεχνολογίας παραγωγής προκάλεσε μεταβολή της προσφοράς του αγαθού άρα μετατόπιση της καμπύλης προσφοράς του, με σταθερή την καμπύλη ζήτησης. Παρατηρούμε ότι στο νέο σημείο ισορροπίας, η τιμή ισορροπίας είναι μεγαλύτερη, ενώ η νέα ποσότητα ισορροπίας είναι μικρότερη. Αυτό σημαίνει ότι η προσφορά μειώθηκε, το οποίο οφείλεται σε χειροτέρευση της τεχνολογίας παραγωγής.

Δ3. Από το Δ1, έχουμε ότι για $P_A=15$ χ.μ. η προσφερόμενη ποσότητα είναι 40 μ.π.

Υπολογίζουμε τη μέγιστη τιμή στην οποία οι καταναλωτές είναι διατεθειμένοι να αγοράσουν τη συγκεκριμένη ποσότητα, αντικαθιστώντας στη συνάρτηση ζήτησης:

$$40 = 160 - 4P_2 \rightarrow P_2 = 30 \text{ χ.μ.}$$

Αφού το σύνολο της προσφερόμενης ποσότητας διατίθεται στη μέγιστη τιμή της «μαύρης αγοράς», δηλαδή στην P_2 , τότε το μέγιστο πιθανό «καπέλο» είναι:

$$P_2 - P_A = 30 - 15 = 15 \text{ χ.μ.}$$

Δ4. Υπολογίζουμε τα σημεία τομής των καμπυλών προσφοράς και της καμπύλης ζήτησης με τους άξονες:

P	Q_D
0	160
40	0
P	Q_S
0	40
-5	0

P	Q_S'
0	-80
10	0